

УДК 336.2

*Н. В. Лагодієнко,**д. е. н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,**Миколаївський національний аграрний університет*

ORCID ID: 0000-0002-8472-1395

*Л. В. Іванченкова,**д. е. н., професор, завідувачка кафедри цифрових технологій фінансових операцій,**Одеський національний технологічний університет,*

ORCID ID: 0000-0002-8402-4637

*О. О. Євтушевська,**к. е. н., доцент, доцент кафедри цифрових технологій фінансових операцій,**Одеський національний технологічний університет*

ORCID ID: 0000-0003-4869-5123

*Л. Б. Скляр,**к. е. н., доцент, доцент кафедри цифрових технологій фінансових операцій,**Одеський національний технологічний університет,*

ORCID ID: 0000-0002-8332-8823

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.9—10.24

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

N. Lagodiienko,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department
of Accounting and Auditing, Mykolaiv National Agrarian University

L. Ivanchenkova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Digital
Technologies of Financial Operations, Odesa National University of Technology

O. Yevtushevska,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Digital Technologies of Financial Operations, Odesa National University of Technology

L. Skliar,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Digital Technologies of Financial Operations, Odesa National University of Technology

TAX CONTROL AS A CONDITION FOR THE EFFECTIVE FUNCTIONING OF THE TAX SYSTEM

Мета статті полягає у визначенні ролі податкового контролю у побудові ефективної податкової системи, аналізі його змістовного наповнення. Необхідною передумовою для забезпечення ефективного функціонування податкової системи є забезпечення режиму суворого дотримання норм податкового законодавства, що неможливо без податкового контролю.

Розкрито значення податкового контролю як складового елемента управління фінансовою системою та як процесу цілеспрямованої діяльності уповноважених органів. Податковий контроль є невід'ємним атрибутом реалізації відносин у сфері оподаткування, що реалізуються у правовому полі, тому слід визнати необхідність встановлення чітких правил його здійснення та наукового обґрунтування їх удосконалення. Ця обставина має велике значення із економічної точки зору, оскільки правова система здійснює вплив на рішення учасників економічного обороту, у тому числі і на формування податкових витрат, рівень яких для кожного економічного суб'єкта визначається вирішенням проблеми максимізації ефективності на основі дотримання чи порушення норм податкового права.

Визначено суб'єктів та об'єктів податкового контролю, методи та форми його здійснення. Визначено, що зміст податкового контролю розкривається через його специфічні риси. Проведено аналіз та надано характеристику специфічним рисам податкового контролю. На основі сутнісно-змістовних характеристик податкового контролю систематизовано основні вимоги до його проведення.

Обґрунтовано специфіку організаційно-управлінських моделей податкового контролю виходячи з ступеня консолідації управління доходами держави, функціонального характеру доходів, і навіть методичного забезпечення контрольних процедур. Організація податкового контролю передбачає управління системою заходів з контролю за виконанням податкових зобов'язань, що здійснюється посадовими особами в межах своєї компетенції шляхом використання форм податкового контролю, передбачених податковим та іншим законодавством. Узагальнено етапи здійснення податкового контролю. Обґрунтовано напрями вдосконалення та наукової організації податкового контролю на основі аналізу сучасних тенденцій його розвитку в Україні.

The purpose of the article is to determine the role of tax control in building an effective tax system, analysis of its content. A necessary precondition for ensuring the effective functioning of the tax system is to ensure a regime of strict compliance with tax legislation, which is impossible without tax control.

The importance of tax control as an integral element of financial system management and as a process of purposeful activity of authorized bodies is revealed. Tax control is an integral attribute of the implementation of relations in the taxation field, which are implemented in the legal field, so it should be recognized the need to establish clear rules for its implementation and scientific justification for their improvement. This fact is important from an economic point of view, as the legal system influences the decisions of participants in economic turnover, including the formation of tax costs, the level of which for each economic entity is determined by solving the problem of maximizing efficiency based on compliance or violation tax law.

The subjects and objects of tax control, methods and forms of its implementation are determined. It is determined that the content of tax control is revealed through its specific features. The analysis is carried out and the characteristic features of tax control are characterized. Based on the substantive characteristics of tax control, the basic requirements for its implementation are systematized.

The specifics of organizational and managerial models of tax control based on the degree of consolidation of state revenue management, the functional nature of revenues, as well as methodological support of control procedures are substantiated. The organization of tax control involves the management of a system of measures to control the implementation of tax obligations, which is carried out by officials within their competence through the use of forms of tax control provided by tax and other legislation. The stages of tax control are generalized. The directions of improvement and scientific organization of tax control on the basis of the analysis of modern tendencies of its development in Ukraine are substantiated.

Ключові слова: податковий контроль, контролюючі органи, податки, податкова система, Державна податкова служба.

Key words: tax control, controlling bodies, taxes, tax system, State Tax Service.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ В ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Стабільність економіки держави багато в чому залежить від ступеня ефективності функціонування податкової системи, яка в свою чергу визначається тим, наскільки компетентно були реалізовані форми податкового контролю, що включають такі основні завдання, як виявлення податкових правопорушень та забезпечення надходжень податків до бюджетів всіх рівнів за рахунок їх повної сплати у встановлені податковим законодавством терміни. Податковий контроль є ключовим елементом у податковій системі тому, що від того, наскільки ефективно будуть реалізовані форми податкового контролю залежить функціонування економіки країни. Будучи невід'ємними інструментами системи управління, форми проведення податкового контролю підвищують ефективність податкових відносин. Необхідність реалізації форм податкового контролю обумовлена тим, що при їх проведенні виникає взаємозв'язок між податковими органами та платниками податків. За доцільної організації податкового контролю відносини між податковими органами та платниками податків будуються на довірі, зумовлюючи створення комфортних та справедливих умов для сплати податків та зборів, що у свою чергу призводить до результативного функціонування податкової системи та реалізації всіх її цілей та завдань.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання впливу податкового контролю на функціонування податкової системи останнім часом перебувають в центрі уваги науковців і податківців. Так, податковий контроль ставав об'єктом досліджень представників вітчизняної науки фінансового права, таких як Бечко П., Волошин Ю., Дем'янишин В., Десятнюк О., Іванов Ю., Крисоватий А., Кучерявенко М., Мельник М., Шевчук О. та ін. Виходячи з цього, актуальність теми дослідження обумовлюється необхідністю наукового дослідження особливостей реалізації податкового контролю та впливу його на податкову систему в цілому, а також необхідності визначення загальних підходів до організації ефективного податкового контролю.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає у визначенні ролі податкового контролю у побудові ефективної податкової системи, аналізі його змістовного наповнення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Податкова система у кожній конкретній державі визначається специфічним набором елементів. На їх склад впливають історичні, національні, політичні, глобальні чинники, що сукупно визначають унікальність

податкових інститутів. Різноманітність податкових відносин, поряд з різноманіттям управлінських форм впливу, ускладнює функціонування податкової системи, породжуючи підсистеми другого та третього рівня ієрархії, що потребує спеціалізації окремих напрямів управлінських дій. Зокрема, у структурі податкової системи виділяється підсистема податкового контролю, що здійснює вплив на податкові відносини силами спеціалізованих адміністраторів — контролюючих органів.

У податковій системі України податковий контроль є основною підсистемою, що визначається контрольною функцією податків, яка, своєю чергою, реалізується через координацію та контроль фінансово-господарської діяльності платників податків із використанням державними податковими органами різних форм і методів податкового контролю. Але досліджуючи сутність податкового контролю, необхідно чітко усвідомлювати, що належить до податкової системи держави. Загалом податкова система — це сукупність установлених у країні податків та механізмів їх стягнення. Вимога системності полягає в тому, що всі податки мають бути взаємопов'язані, органічно доповнювати один одного, не мати протиріч із системою в цілому і з окремими її елементами. Системний підхід також означає, що повинні реалізовуватися головні функції податків. З огляду на функції податків як прояв їх сутності в дії та вираження їх властивостей функція вказує, яким чином реалізується суспільне призначення цієї економічної категорії як інструменту вартісного розподілу та перерозподілу доходів. Звідси виникає головна розподільча функція податків, що виражає їх сутність як особливого централізованого (фіскального) інструменту розподільчих відносин. Але будь-яка система повинна перебувати під певним захистом. Однією з форм захисту податкової системи є податковий контроль [1].

Ефективне функціонування податкової сфери неможливе без єдиного механізму податкового контролю, важливою умовою дієвості якого є його достатньо повна та чітка регламентація.

В Україні стан контролю за виконанням платниками податків законодавства характеризуються такими факторами: завищена фіскальна орієнтація податкової політики, доволі низька фінансова дисципліна платників як наслідок неналежної податкової культури суспільства, недосконала законодавча база в податковій сфері.

Успішна організація податкового контролю за своєчасністю сплати і правильністю нарахування податкових платежів здатна забезпечити розв'язання важливого завдання у сфері бюджетної політики України — наповнення дохідної частини Державного бюджету та місцевих бюджетів, що особливо актуально під час фінансової кризи і зростання бюджетного дефіциту [2].

Податковий контроль як елемент управління оподаткуванням є необхідною умовою існування ефективної податкової системи; забезпечує зворотний зв'язок платників податків з органами державного управління, які наділені особливими правами і повноваженнями з усіх питань оподаткування. Податковий контроль — завершальна стадія управління оподаткуванням, один з елементів методики планування податкових доходів бюджету.

Стаття 61.1 ПКУ визначає податковий контроль як систему заходів, що вживаються контролюючими орга-

нами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [3].

Податковий контроль як складова частина державного управління економікою має певну специфіку практики застосування і цільову спрямованість, що відрізняє його від інших видів контролю. Він проводиться шляхом застосування науково обґрунтованих методів встановлення ступеня відповідності практики оподаткування положенням розробленої податкової політики.

Податковий контроль — це багатоаспектна міжгалузєва система спостереження державних контролюючих органів за фінансово-господарською діяльністю платників податків з метою об'єктивного забезпечення заданого рівня доходів бюджету згідно з вимогами чинного законодавства. Податковий контроль має свої особливості, адже він не тільки надає інформаційне забезпечення органам державного управління, а виконує ще й такі особливі функції, як нарахування сум податків і зборів, штраф! них санкцій під час проведення контрольних дій органами податкової служби та їх стягнення [4].

Податковий контроль як складовий елемент системи управління є необхідною умовою досягнення суспільної ефективності податкових відносин, забезпечуючи зворотний зв'язок платників податків як з органами державного управління, які наділені особливими правами та повноваженнями з питань оподаткування (податковими органами), а також з державними органами, що приймають рішення з питання встановлення нових та зміни умов стягнення діючих податків. При цьому податковий контроль — не лише завершальна стадія управління оподаткуванням, його результати слід розглядати як відправну точку чергового циклу розподільчих відносин щодо формування централізованих грошових фондів, і як один із факторів стійкості бюджету, яка досягається за рахунок стабільного приросту податкових доходів.

Податковий контроль є спеціальним способом забезпечення законності в податковому праві та здійснюється на всіх стадіях фінансово-господарської діяльності фізичних і юридичних осіб. Це особливий вид управлінської діяльності спеціально повноважених державних органів, який забезпечує реалізацію стратегії розвитку податкової системи за допомогою проведення масової роз'яснювальної роботи, контрольних дій, вжиття аналітичних та інших заходів, встановлених нормами податкового права, в рамках функціонування податкових правовідносин [5].

Податковий контроль виступає комплексом заходів щодо перевірки виконання норм податкового права, а також фактором, що забезпечує економічну безпеку та надає запобіжний вплив на господарську діяльність організації.

Податковий контроль є необхідною умовою функціонування податкової системи. Ефективним він може бути лише тоді, коли внаслідок його проведення забезпечується прозоре адміністрування податкових відно-

син за мінімального розміру витрат на його здійснення. Коли податковий контроль відсутній або характеризується невисокою ефективністю, створюються сприятливі умови для ухилення від оподаткування суб'єктам господарювання, спостерігається помітне зменшення податкових надходжень до бюджету, що може поставити під загрозу економічну безпеку держави [6, с. 108].

При визначенні сутності податкового контролю слід також враховувати його місце у системі державного фінансового контролю. Виходячи із загальновізної класифікації державного фінансового контролю, податковий контроль можна характеризувати як зовнішній контроль, який здійснюється органами виконавчої влади, наділеними спеціальними повноваженнями у сфері реалізації податкових відносин. Об'єктивний факт здійснення податкового контролю уповноваженими органами визначає проблему взаємодії учасників податкових відносин.

Податковий контроль також відіграє важливу роль у формуванні та функціонуванні податкової системи, оскільки заходи, що вживаються уповноваженими на те державними (фіскальними) органами під час реалізації покладених на них функцій щодо здійснення податкового контролю, зокрема, сприяють забезпеченню належного виконання платниками податків покладеного на них обов'язку щодо своєчасного та повного перерахування (сплати) до відповідного бюджету податків та інших обов'язкових платежів, що входять до податкової системи держави. Відповідно, за відсутності податкового контролю та в умовах недостатньої податкової культури, податкової дисципліни, навіть при нескладній та прозорій системі податків, запроваджена в державі податкова система не функціонуватиме, внаслідок чого держава не отримуватиме необхідних фінансових ресурсів. Отже, податковий контроль є обов'язковою та об'єктивною умовою для функціонування податкової системи та акумулювання коштів до бюджетів різних рівнів [7].

Таким чином, об'єктивна властивість контролю властива податкам як економічної категорії, вона потрібна для того, щоб податки могли повною мірою виконувати свою фіскальну функцію — наповнення грошових фондів держави, місцевих бюджетів, а також забезпечувати інформацією для оцінки необхідності застосування податкових регуляторів та дієвості податкових стимулів.

Об'єктом податкового контролю слід вважати діяльність платників податків податкових агентів, інших суб'єктів у процесі реалізації ними податкового обов'язку. Податковий контроль реалізується у визначених формах, які мають обов'язкове законодавче закріплення. Такими формами є: податкові перевірки, облік платників податків, оперативний облік податкових надходжень, контроль за відповідністю витрат фізичних осіб їхнім доходам. Серед інших форм податкового контролю — отримання пояснень платників податків, податкових агентів; перевірка даних обліку і звітності; огляд приміщень і територій, що використовуються з метою отримання доходу (прибутку). Найефективнішою формою податкового контролю як з позицій теорії, так і з використанням практичного досвіду є перевірка [8].

Тобто, податковий контроль характеризується двоїстістю змісту. Вона обумовлена тим, що податковий контроль, з одного боку, є способом реалізації властивого податкам (як основній формі розподільних відно-

син) контрольного змісту, тобто можливості кількісного відображення податкових надходжень, їх зіставлення із потребами держави, виявлення необхідності змін податкового законодавства. З іншого боку, податки — це примусові фінансові відносини, податковий контроль із боку держави є об'єктивною необхідністю функціонування податкової системи. Відповідно, податковий контроль функціонує в жорстких правових рамках і має державно-владний характер, що викликано особливими відносинами з юридичними та фізичними особами з приводу сплати податків до бюджетів, їхньої примусової спрямованості.

До елементів контролю за дотриманням законодавства у сфері оподаткування на підставі твердження про те, що саме елементи в сукупності визначають динаміку контролю, належать:

- суб'єкт податкового контролю (уповноважений контролюючий орган);
- об'єкт і предмет контролю;
- правові норми, які встановлюють повноваження суб'єктів податкового контролю, тобто забезпечують змістовність впливу і взаємозв'язки у контрольній діяльності;

- форми і методи контролю;
- порядок здійснення податкового контролю;
- заходи податкового контролю;
- види і напрями податкового контролю;
- техніка і технологія податкового контролю;
- категорії посадових осіб (кадри) податкового контролю;
- періодичність і глибина податкового контролю;
- інші [9].

Сучасними науковцями та дослідниками-практиками зазначається, що зміст податкового контролю розкривається через специфічні риси, характеристика яких наведена в таблиці 1 [10].

Тривалий час основним напрямом здійснення податкового контролю була розробка нових методик перевірок за правильністю та повнотою сплати податкових зобов'язань платниками до бюджету та притягнення до відповідальності осіб, що ухиляються від оподаткування. У контексті зміни податкового законодавства значно розширився перелік напрямів податкового контролю, зокрема, за:

- належним обліком організацій і фізичних осіб;
- своєчасністю сплати податків і зборів;
- правильністю обчислення та повнотою сплати;
- законністю використання податкових пільг;
- своєчасністю та правильністю утримання сум податків податковими агентами;
- правомірністю відшкодування сум непрямих податків з бюджету;
- своєчасністю перерахуванням податкових платежів і виконання платіжних доручень та інкасових доручень;
- дотриманням податкових режимів [11].

Можна виділити такі основні завдання податкового контролю:

1. Перевірка повноти та своєчасності сплати податків та зборів до бюджету та державних цільових фондів.

2. Контроль правильності визначення бази оподаткування.

3. Перевірка правомірності застосування податкових пільг за податками та зборами.

4. Контроль за своєчасність подання до органів Державної фіскальної служби податкової звітності за податками та зборами.

5. Аналіз податкових надходжень.

6. Виявлення, усунення та попередження порушень чинного законодавства [3].

Таким чином, цілі, що визначаються при здійсненні податкового контролю, повинні відповідати тим завданням, які ставить державу перед усією податковою системою. У цьому слід визнати, що розвиток податкової системи передбачає активізацію податкового контролю та підвищення його результативності, зосередження ресурсів податкових органів на ключових сферах потенційних податкових порушень. Однак розвиток податкового контролю сам по собі не може дати того ефекту, який очікує держава у сфері збільшення податкової доходи.

Без вирішення проблеми взаємної відповідальності платника податків та держави, без погодження їхніх інтересів, зусилля податкового адміністрування будуть безрезультатними. Ефективність податкового контролю може бути забезпечена дотриманням базових принципів оподаткування, а також здійсненням податкової політики з урахуванням бюджетних пріоритетів та впорядкування державних видатків.

Висока ефективність податкового контролю є однією з ключових умов забезпечення безпеки та економічного добробуту держави. На ефективність податкового контролю перш за все негативно впливає скрутний фінансовий стан значної кількості юридичних осіб — платників податків, для яких податкове навантаження є занадто високим та які об'єктивно не в змозі сплачувати податки в повному обсязі, тому активно застосовують легальні, напівлегальні та нелегальні схеми щодо мінімізації податкових платежів, а це зменшує можливість податкових органів виявлення порушень податкового законодавства. Водночас на ефективність податкового контролю негативно впливає низький рівень податкової культури та ступеня довіри платників податків до податкових органів. Це спричинене постійними змінами та недосконалістю податкового законодавства, наявністю численних фактів протиправної поведінки посадових осіб податкових органів під час проведення перевірок [12, с. 36].

В результаті проведеного науковцями дослідження [13], слід виділити такі основні чинники підвищення ефективності вітчизняної податкової системи та контролю, а саме:

— побудова стабільної, зрозумілої і цілісної податкової системи з метою визначення збалансованих підходів до фінансового перерозподілу в межах країни й обґрунтування норм оподаткування;

Таблиця 1. Специфічні особливості податкового контролю

Специфічна риса податкового контролю	Характеристика
спеціальний державний контроль	елемент державного управління економікою, особлива діяльність із дотримання податкового законодавства яка: а) здійснюється спеціальними суб'єктами, наділеними державою особливою компетенцією саме в галузі оподаткування; б) здійснюється відносно спеціального об'єкта – централізованих і децентралізованих грошових фондів
особлива сфера діяльності, де відбувається взаємодія матеріальних і фінансових відносин у рамках єдиного товарно-грошового комплексу держави	податковий контроль пов'язаний не тільки із грошовими, але й з матеріальними ресурсами, які беруть участь в даному процесі побічно, опосередковано: а) як об'єкт визначення грошових обов'язків (наприклад, в основі обчислення й сплати майнових податків лежить предмет оподаткування – певний майновий комплекс або його частина); б) як кошти забезпечення грошових зобов'язань, коли відбувається реалізація певного майна, а за рахунок виручених коштів здійснюється погашення податкових боргів
складова державного регулювання трансформаційної економіки	податковий контроль відображає відносини влади й підпорядкування, що базуються на фіскальних функціях держави, особливою реалізацією яких є чітко виражений імперативний характер
функціональний елемент податкового процесу	податковий контроль реалізується через сукупність активних дій як зобов'язаних, так і владних суб'єктів
основний елемент організації і дієвості податкової системи та головний інструмент державного фінансового контролю	податковий контроль характеризується чіткою цілеспрямованістю

— уніфікація системи оподаткування, уникнення подвійного оподаткування;

— ефективно структурувати систему оподаткування на користь прямого оподаткування майна, капіталу, землі;

— співучасть ДФС у законотворчій роботі;

— розвиток інформаційних технологій, тобто збільшення кількості електронних сервісів та покращення обслуговування платників. Процес розвитку ІТ-технологій повинен передбачати інтеграцію різноманітних ідей та суджень, які містяться в законах, в електронні системи ДФС і максимальну електроніфікацію процесів. Дане впровадження, на нашу думку, дозволить мінімізувати корупційні схеми;

— реструктуризація податкових органів, яка включає скорочення персоналу та мотивацію співробітників. Тобто, значна перебудова всієї системи управління, структури, функцій, що призведе до оптимізації кадрів в службі;

— юридичний напрям, основною метою якого має бути зміна процедур адміністративного оскарження, тобто створення системи податкових судів, як окремої гілки. Це також, в свою чергу, дозволить знизити ризики корупційних проявів.

ВИСНОВКИ

Питання побудови ефективною та адекватною умовам сьогодення системи оподаткування та податкового контролю завжди були і залишаються актуальними. Адже оптимально налагоджена система оподаткування має виконувати не тільки фіскальну функцію, але і стати потужним стимулом для розвитку економіки, комфортного ведення бізнесу та покращення інвестиційного клімату в Україні. Удосконалення економіки досягаєть-

ся шляхом побудови ефективної системи податкового контролю, за допомогою якого передбачається подолання несприятливих економічних ситуацій, соціально-економічних та політичних криз та інших негативних явищ.

Таким чином, удосконалення податкового контролю, що проводиться контролюючими органами, дозволить виявити та ліквідувати загрози дестабілізації податкової системи, а саме: дозволить зменшити зону тіньової економіки; підвищити доходи бюджетів; а вирішення питань податкового контролю дозволить за максимально вірного рішення мінімізувати ризики, дасть можливість створити сприятливі умови економічного зростання та звести порушення податкової безпеки до мінімуму. Вирішення існуючих проблем та вживання превентивних заходів для попередження нових необхідно проводити щодо наступних напрямків: підвищення податкової культури, рівня податкової освіченості та дисциплінованості держави та громадян; розвиток та вдосконалення інституту попереднього аналізу та планування заходів податкового контролю; розвиток системи досудового врегулювання спорів; актуалізація та розширення податкового законодавства; підвищення компетентності працівників податкових органів, контроль за їх діяльністю.

Література:

1. Потернак Ю. П. Податковий контроль у системі забезпечення економічної безпеки держави. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. 2013. № 1. С. 105—112.
2. Андрющенко І. Є., Шаповал С. С. Податковий контроль в системі протидії ухиленню від оподаткування. Ефективна економіка. 2017. №7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5691> (дата звернення: 13.04.2022).
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами та доповненнями. URL: <https://tax.gov.ua/nk> (дата звернення: 13.04.2022).
4. Васюк Ю. М. Податковий контроль як засіб державного управління. Економіка та держава. 2012. № 2. С. 129—132.
5. Квач Я.П., Князькова В.Я., Федоренко С.О. Податковий контроль в Україні: фіскальна ефективність та шляхи вдосконалення. Науковий погляд: економіка та управління. 2018. № 1 (59). С. 165—170.
6. Власов А., Понамарчук О. Сутність та функції податкового контролю. Юридичний вісник. 2011. № 2. С. 107—113.
7. Грищенко С. Попередній податковий контроль: теоретичний аспект. Фінансове право. 2018. № 10. С. 171—178.
8. Буглаєва О. Ю. Податковий контроль: теоретичний аспект. Наукові праці НДФІ. 2009. № 4 (49). С. 131—137.
9. Козьмук Н. І. Податковий контроль як інструмент забезпечення дотримання законодавства у сфері оподаткування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 5. С. 871—874.
10. Ковальчук К. Ф., Петрова Л. В. Актуальні питання вдосконалення податкового контролю в Україні. Економічний вісник. 2017. № 4. С. 100—106.
11. Мельник М. І. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Львів: ДУ "Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України", 2015. 330 с.
12. Князькова В. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. № 3 (74). С. 116—123.
13. Шевчук О. Д., Мазур Ю. В. Особливості функціонування сучасної системи податкового адміністрування і контролю в Україні. Ефективна економіка. 2015. №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3983> (дата звернення: 13.04.2022).

References:

1. Poternak, Y.P. (2013), "Tax control in the system of the ensuring economic state security", *Naukovyy visnyk L'vivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriya ekonomichna*, vol. 1, pp. 105—112.
 2. Andrushchenko, I. E. and Shapoval, S. S. (2017), "Tax control in the system of counteraction to tax evasion", *Efektivna ekonomika*. (electronic journal), vol. 7, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5691> (Accessed 13 April 2022).
 3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://tax.gov.ua/nk> (Accessed 13 April 2022).
 4. Vasyuk, Yu. M. (2012), "Tax control as a means of public administration", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 2, pp. 129—132.
 5. Kvach, Ya.P., Knyazkova, V.Ya. and Fedorenko, S.O. (2018), "Tax control in Ukraine: fiscal efficiency and ways of improvement", *Naukovyy pohlyad: ekonomika ta upravlinnya*, vol. 1 (59), pp. 165—170.
 6. Vlasov, A. and Ponomarchuk, O. (2011), "The essence and functions of tax control", *Yurydychnyy visnyk*, vol. 2, pp. 107—113.
 7. Grishchenko, S. (2018), "Preliminary tax control: theoretical aspect", *Finansove pravo*, vol. 10, pp. 171—178.
 8. Buglaeva, O. Y. (2009), "Tax control: theoretical aspect", *Naukovi pratsi NDFI*, vol. 4 (49), pp. 131—137.
 9. Kozmuk, N.I. (2015), "Tax control as a tool to ensure the implementation of the legislation in the field of taxation", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 5, pp. 871—874.
 10. Kovalchuk, K.F. and Petrova L.V. (2017), "Pressing questions of improving tax control in Ukraine", *Ekonomichnyy visnyk*, vol. 4, pp. 100—106.
 11. Melnyk, M.I. (2015), *Podatkovyy kontrol' v Ukrayini: problemy ta priorytety pidvyshchennya efektyvnosti* [Tax control in Ukraine: problems and priorities for improving efficiency: a monograph], DU "Instytut rehional'nykh doslidzhen' im. M. I. Dolishn'oho NAN Ukrayiny", Lviv, Ukraine.
 12. Knyazkova, V. (2014), "Fiscal efficiency of tax control and directions of its improvement", *Zovnishnya torhivlya: ekonomika, finansy, pravo*, vol. 3 (74), pp. 116—123.
 13. Shevchuk, A. D. and Mazur, Y. V. (2015), "Features of functioning of the modern system of tax administration and control in Ukraine", *Efektivna ekonomika*. (electronic journal), vol. 4, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3983> (Accessed 13 April 2022).
- Стаття надійшла до редакції 17.05.2022 р.*